

بخش مقاله
شناسی
توصیفی، نگارشی
است به مهمترین
مقاله‌های نشریات
در مورد انبیهات و
هنر کونک و
نوجوان. هدف
اصلی این بخش
ارائه نظرها،
اخبار، نقدها و
گزارشهایی است
که در قلمرو
وسیع هنر و
ادبیات جهت
تحقق فعالیت‌های
پژوهشی صورت
می‌گیرد.
شیوه کار
مقاله‌شناسی
صرفاً توصیفی و
بدون ارزش‌گذاری
یا تحلیل مطالب
است. برای
تسهیل در
نستیابی به
فهرست مندرجات
و راهنمایی
موضوعی و
مقالات سعی شده
است که ابتدا از
روزنامه و سپس
هفته‌نامه‌ها و
ماهنامه و
فصلنامه به
صورت الفبایی
استفاده شود، به
طوری که به
ترتیب نام نشریه،
شماره نشریه،
تاریخ انتشار، و
سپس عنوان
مقاله ذکر گردد.

مقاله‌شناسی توصیفی

جمیله جان قربان

□ روزنامه‌ها

۱. آفتابگردان، سال دوم، شماره ۴۲۴، شنبه ۲ دی ۷۴.

«باید بچه‌ها راحت حرفشان را بزنند»

گفت و شنودی با فرهاد حسن‌زاده

فرهاد حسن‌زاده نویسنده کتابهای ماجرای روباه و زنبور، دختر مهربان، مار و پله، ماشو در مه و سمفونی حمام، برگزاری مراسم انتخاب کتاب سال را دارای سه حسن می‌داند: آثار نویسندگان مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرد، خوانندگان، کتاب مناسب خود را می‌یابند، به نوعی از نویسنده قدرانی می‌شود.

در بخش دیگری از مصاحبه، حسن‌زاده از علاقه خود به نوشتن فیلمنامه سخن می‌گوید. وی ضمن برشمردن علل کم شدن چاپ کتابهای پرجاذبه، معتقد است که «چاپ کتابهای پرجاذبه از رونق افتاده و دلیل آن شاید این است که نویسندگان کتابهای کودکان، نوجوانی ۲۰ سال پیش خود را وارد آثارشان می‌کنند و این برای نسل جوان جذابیتی ندارد.»

۲. آفتابگردان، سال دوم، شماره ۴۳۰، شنبه ۹ دی ۷۴.

«دوباره شعر به سویم آمده است»

گفت و شنودی با افسانه شعبان‌نژاد

در این گفتگو، خانم شعبان‌نژاد ضمن یادآوری

«جوانه‌های ولایت در بوستان شعر و قصه»

گزارشی از جشنواره شعر و قصه جوانه‌های ولایت

این گزارش، مروری مختصر بر زمینه برنامه‌های جشنواره شعر و قصه جوانه‌های ولایت است که در روزهای ششم و هفتم دی ماه ۱۳۷۴ در مشهد مقدس برگزار شد. در این جشنواره، شاعران و نویسندگانی همچون: جواد محقق، علی آقاغفار، نوراً حق‌پرست، افسانه شعبان‌نژاد، امیر حسین‌نردی و بهیوک ملکی، به قرائت آثاری از خود پرداخته‌اند. در انتهای گزارش، چند قطعه شعر از نامبردگان چاپ شده است.

خاطراتی از دوران کتابخوانی خود در کودکی، کتابی را مناسب کودک و نوجوان می‌داند که هنگام مطالعه آنقدر جذابیت داشته باشد که مخاطب آن را زمین نگذارد و تا انتها مطالعه کند.

وی در مورد علت کناره‌گیری از سرایش شعر گفته است، حس می‌کنم می‌توانم حرفهای خود را در قالب داستان و رمان، بهتر به زبان بیاورم. حاصل این تفکر خانم شعبان‌نژاد، چاپ داستان بلند باغ هزار دختران، داستان بلند فریاد کوه، رمان صدای صنوبر برای گروه سنی نوجوانان و چند قصه کوتاه برای کودکان است.

۳. آفتابگردان، سال دوم، شماره ۲۳۲، چهارشنبه ۱۳ دی ۷۴.

«نقاشی هم یک زبان است»

گفت و شنودی با کریم نصر

۵. آفتابگردان، سال دوم، شماره ۲۲۹، نوبتبه ۲ بهمن ۷۴.

«نویسنده‌ای که برای بچه‌ها می‌نویسد باید دل به دریا بزند»

گفتگو با محمدرضا یوسفی

در این گفتگو، پس از معرفی آثار آقای یوسفی و جوایزی که تاکنون دریافت کرده‌اند، دیدگاه‌های ایشان مورد بحث قرار می‌گیرد. آقای یوسفی معتقدند که: «نویسنده نباید خود را در محدوده یک سبک مشخص گرفتار کند، بلکه نوع موضوع و سوزه است که در عمل، نحوه نگارش و انتقال حس را تعیین می‌کند.»

وی مشکل نویسندگان کودک و نوجوان را کلیشه‌ای نوشتن می‌داند و توصیه می‌کند که دانستن چگونگی طی مراحل رشد و پیمایش نویسندگان خارجی و جریان نشر کتاب، کاری بسیار مفید است، اما الگوبرداری از آنها درست نیست چرا که هر جریان ادبی و فرهنگی زاینده شرایط و محیط مشخص خود است.

در این گفتگو، پس از ارائه خلاصه‌ای از کتابی که آقای کریم نصر کار تصویرگری آن را انجام داده‌اند (اثر آقای حسین فتاحی)، نکاتی در مورد چگونگی ارتباط نقاش با متن داستان ارائه شده است. آقای نصر می‌گویند: «هر وقت کتابی می‌خوانم، روی حسم تأثیر می‌گذارد و این حس خود به خود در ذهنم تبدیل به نقشها، شکلها، سطوحها و رنگها می‌شود. بعد، این نقشها را روی کاغذ می‌آورم.»

آقای نصر، در مورد عمل استفاده از رنگهای نارنجی و زرد در داستان آقای فتاحی توضیحاتی داده و می‌گویند: «به دلیل فضای تخیلی داستان خواستم نقاشی با آنچه که در قصه می‌گذرد ناهمخوان باشد.»

۶. آفتابگردان، سال دوم، شماره ۲۷۵، شنبه ۵ اسفند ۷۴.

۲. آفتابگردان، سال دوم، شماره ۲۳۷، دوشنبه ۱۸ دی ۷۴.

«همه موفقیتهای پشت سر نظم پنهان شده‌اند» گفتگو با مصطفی خرامان نویسنده داستانهای پلیسی (پسر سرکار عبدی)

در این گفتگو، آقای خرامان توضیحاتی درباره نحوه نگارش داستانهای پلیسی می‌دهد و برای طرح ریزی این نوع داستان جاذبه قصه را عاملی اساسی معرفی می‌کند. سپس به چگونگی حادثه‌ها و طراحی آنها می‌پردازد. وی می‌گوید: «تنوع و هیجان در قصه‌های پلیسی زیاد است و به همین دلیل گروه سنی کودک و نوجوان به دلیل ویژگیهای خاص خود، رابطه خوبی با آن برقرار می‌کنند.» در انتهای گفتگو، پرسشهایی در زمینه چگونگی خلق شخصیت‌های داستانی کتاب پسر سرکار عبدی: «عبدالله»، «فاطمه» و «سرکار عبدی» انجام می‌شود که نویسنده به آنها پاسخ می‌دهد.

بارها و بارها نقد و بررسی و تحسین و تأیید شده است، باز هم هر از چند گاه به لحاظ عمق و معنای ژرفی که دارد، از دیدگاهی تازه به آن پرداخته می‌شود. در این نقد و بررسی نیز نویسنده با در نظر گرفتن شخصیت شاهزاده کوچولو و خلیان و ارتباط فکری و روحی آنها، مسئله تقابل دنیای کودکان و دنیای بزرگسالان را مطرح می‌کند، غم غربت انسانهایی که به خاطر از دست رفتن دوران پاک و ساده‌دلانه سالهای آغازین عمر، در رنج هستند. نویسنده با آوردن بخشهایی کوتاه از داستان، به شرح بهتر و دقیقتر مفاهیم آن می‌پردازد.

۹. ابرار، ۲۲ بهمن ۷۳

«فانتوایی در آموزش هنر و پرورش هنرمندان»

مقاله

نویسنده: عباس جهانگیریان

موضوع این مقاله، ترک بصری و پرورش این مهارت در دانش‌آموزان است. نویسنده، با تأکید بر اهمیت پرورش استعداد و خلاقیت دانش‌آموزان به وسیله معلمان و مربیان مجرب و آگاه در محیط آموزشی، امیدوار است که ضعفها و کمبودهای آموزش هنر و پرورش دانش‌آموزان هنرمند، برطرف شود.

۱۰. ابرار، ۲۹ بهمن ۷۳

«شیوه‌های تصویرگری در کتابهای درسی»

مقاله

نویسنده به نقاط ضعف تصاویر کتابهای درسی نوره ابتدایی می‌پردازد و در زمینه بهبود تصویرگری برای کودکان، نکاتی مفید را توصیه می‌کند که می‌توان به مواردی مانند: استفاده از صور خیال در

۷. آفتابگردان، سال دوم، شماره ۲۸۱، شنبه ۱۲ اسفند ۷۳.

«تو می‌دانستی نویسنده‌ای، ولی رفتی»

به بهانه سالروز شهادت شهید حبیب غنی‌پور نویسنده کودکان و نوجوانان

در این زندگینامه، نویسنده با نثری شاعرانه و موجز به شرح تولد، دوران کودکی و نوجوانی، فعالیت‌های ادبی و آموزشی و چگونگی شرکت شهید حبیب غنی‌پور در جبهه‌های جنگ حق علیه باطل می‌پردازد و نحوه شهادت و تشییع پیکر او را بیان می‌کند.

۸. ابرار، ۳۰ تیر ۷۳.

نگاهی دیگر به کتاب شاهزاده کوچولو-

اثر اگزوپری (بخش ۲)

نقد

کتاب «شاهزاده کوچولو» اثری است که اگر چه

کم استعداد آن هم صرفاً به دلیل مضمون اخلاقی، تعلیمی و تربیتی آن، کار درست نیست؛ به شعر شاعران بلند پایه باید توجه بیشتری شود؛ بین متون چاپ شده و سیر زمان و تحولات در زبان و ادبیات فارسی تناسبی وجود ندارد و...

۱۳. ابرار، ۲۱ اسفند ۷۴.

«شکلهای یکنواخت، فضاهای بی‌جان»

نگاهی به رنگ آمیزی و چهره پردازی در تصویرگری کتابهای نرسی

مقاله

ظاهر زیبا، آراسته و جذاب یک کتاب، یکی از عوامل کشش کودک به سوی کتاب و کتابخوانی است. وجود تصاویری زنده و شاد در کتابهای نرسی، عامل تکمیل‌کننده اشتیاق کودکان به تحصیل و کسب دانش است.

نویسنده معتقد است، محدودیتهای مالی، بهاندان به خلاقیت و تجدید چاپ تصاویر تکراری، موجب کهنگی و جمود تصاویر کتابهای آموزشی شده است. مواد سازنده این تصاویر از جمله زینگ آنها، به دلیل استفاده میلیونی، از کیفیت بالایی برخوردار نیست و شخصیتهای تصویرشده، از لحاظ تکنیک طراحی و نقاشی دارای جمود و بی‌حرکی هستند و این با حالات و روحیات گروه سنی مخاطب آنها هماهنگی ندارد.

۱۴. اخبار، ۱۹ بهمن ۷۴.

«اولین نمایشگاه تخصصی کتاب کودک و نوجوان اسفندماه برگزار می‌شود»

گزارش

نویسنده گزارش، ضمن اعلام زمان و مدت

تصویرگری، آشنا کردن کودکان با کاریکاتور و گنجاندن بخشی از زندگی‌نامه هنرمندان ایرانی و غیرایرانی در متون آموزشی اشاره کرد.

از نظر نویسنده، به کارگیری این شیوه‌ها، قدر نهان به هنر و زمینه‌ای مناسب برای الگوبرداری کودکان از متن درسی است.

۱۱. ابرار، ۶ اسفند ۷۴.

«نهالی رو به شکوفایی»

گزارشی از اولین نمایشگاه تخصصی کتاب کودک و نوجوان

ادبیات کودک و نوجوان برای هر ملتی حائز اهمیت است. با توجه به حساسیت ملت آگاه ایران نسبت به این مسئله، جای خالی نمایشگاه تخصصی کتاب کودکان و نوجوانان که زمینه‌ساز پیشرفت این حیطه است، بیش از پیش احساس می‌شد. با برپایی اولین نمایشگاه تخصصی کتاب کودک و نوجوان، امید است که این خلاء، به طور اساسی پرشود.

۱۲. ابرار، ۲۰ اسفند ۷۴.

«کندوکاوی در کتابهای فارسی دانش‌آموزان»

مقاله

در تربیت و رشد کودک و نوجوان، مراحل شکل‌گیری شخصیت در طول دوره تحصیل، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

نویسنده، با توجه به قابلیت زیاد و جایگاه رفیع ادبیات فارسی، نکاتی قابل توجه در زمینه کم‌توجهی به متون آموزشی ادبیات فارسی در سه مقطع ابتدایی، راهنمایی و متوسطه بیان می‌کند.

به طور مثال، معتقد است که متون این درس در ارتباط با مخاطبش باید از جذابیت و کشش کافی برخوردار باشد؛ چاپ شعرهایی ضعیف از شاعری

بین‌المللی کتاب برای نسل جوان، سال ۱۹۹۶ (میلادی) را سال قصه و قصه‌گویی اعلام کرده است. در ادامه، خانم ثریا قزل اباغ عضو هیئت مدیره شورای کتاب کودک، بحث بیگانگی با کتاب و مطالعه بر نسل جوان را آغاز کرد و بی‌توجهی به این مسئله را از حدود ۵ سال پیش تاکنون، یادآور شد.

وی نقایص سیستم آموزشی در مورد این مسئله را تشریح کرد و پس از بیان سابقه شکل‌گیری کتابخانه‌ها و آموزش کتابداران، پیشنهادهای مناسبی برای حل مشکلات و معضلات این حیطه ارائه داد.

۱۷. اطلاعات، (ضمیمه)، ۱۵ بهمن ۷۲.

«پرواز بر فراز دنیای کوچک و محدود بزرگترها»
مقاله

نویسنده: مصطفی رحماندوست

این مقاله، یکی از مجموعه مقالاتی است که به مناسبت گشایش نمایشگاه تخصصی کتاب کودک و نوجوان و نیز برپایی نمایشگاه بین‌المللی آثار تصویرگران کتاب کودک، در ویژه‌نامه‌های «رویش» چاپ شده است.

نویسنده مقاله، براساس محور جاندارپنداری اشیای بی‌جان در ذهن کودک، در سنن مشخصی از رشد، به این نکته می‌پردازد که از نظر بزرگسالان، جاندارپنداری اشیاء، منموم شناخته شده و حتی به نوعی بیماری نسبت داده می‌شود. نویسنده به این مسئله که جاندارپنداری در بزرگسالی می‌تواند بیماری نباشد تأکید ورزیده و برای تأیید گفته خود شواهدی نیز از قرآن مجید ارائه می‌دهد.

۱۸. اطلاعات، (ضمیمه)، ۱۶ بهمن ۷۲.

«بیان اندیشه‌های نهان در تصاویر کتاب کودک»

برگزاری نمایشگاه تخصصی کتاب کودک و نوجوان و معرفی سه بخش ویژه، داخلی و خارجی آن، هدف از برگزاری اولین نمایشگاه تخصصی کتاب کودک و نوجوان را، فراهم‌آوری امکان برقراری تماس و ارتباط نزدیک عناصر تولیدکننده کتاب کودک و نوجوان با یکدیگر می‌داند.

۱۵. اطلاعات، ۸ بهمن ۷۴.

«کودکان و نوجوانان نمی‌خوانند، چون بزرگترها مشکل دارند!»

در حاشیه معرفی آثار برتر انبیهات کودکان و نوجوانان سال ۱۳۷۳ (بخش یک)

مقاله

سی و چهارمین سالگرد تأسیس «شورای کتاب کودک» در محل کتابخانه مرکزی حسینیه ارشاد برگزار شد. در این مراسم، به برگزیدگان بخشهای مختلف تهیه و تولید کتاب کودک، جوایزی اهدا شد.

خانم توران میرهادی، گزارشی کوتاه در مورد کارنامه فعالیت‌های شورای کتاب کودک و نوجوان ارائه داد و آمار کتابهای بررسی شده و مراحل طبقه‌بندی آنها را به اطلاع حاضران رساند و به معرفی کتابهای درخور توجه و شایسته پرداخت.

۱۶. اطلاعات، ۹ بهمن ۷۲.

«همه سهم مطالعه در نظام آموزشی، مربوط و محدود به کتاب درسی است»

در حاشیه معرفی آثار برتر انبیهات کودکان و نوجوانان سال ۱۳۷۳ (بخش دوم)

مقاله

در مقدمه مقاله، از قول خانم نوش آفرین انصاری دبیر شورای کتاب، گفته شده است که دفتر

مقاله

نویسنده: ماریا ریوس

مترجم: محسن کریمی

و مفید نیستند بلکه می‌توانند ابهام برانگیز هم باشند.»

در ادامه، نویسنده به نقد و تحلیل نظرهای موافق و مخالف پرداخته و نتیجه می‌گیرد که تصویر در کنار متن کتابهای کودک و نوجوان، می‌تواند مخاطب را در عبور از مرحله‌ای که در آن قرار دارد و انتقال بهتر به دوره بزرگسالی کمک کند.

در این مقاله، ماریا ریوس، نظریه‌پرداز تصویرگری کتاب، پس از اشاره به چپستی تصویر، منشأ ایجاد تصویرگری و رابطه آن با نوشتار، به محور اصلی بحث که ارتباط میان متن و تصویر است، می‌پردازد.

او معتقد است که تصویر، بیشتر و بهتر از یک واژه می‌تواند مفهوم و احساس مورد نظر را منتقل کند. به همین دلیل گاه نقاشیها و تصویرها، حرف اول را در کتاب کودک می‌زنند. این جایگاه مربوط به ارتباط عمیق حسی و فکری مخاطب با دنیایی است که تصویرگر به او القا می‌کند.

ریوس، در تأیید این مطلب به نکته برداشت ذهنی از تصاویر کشیده شده می‌پردازد و آن را کامل کننده تفکر نویسنده و ایجادگر فضای خاص مورد نظر او می‌داند.

۱۹. اطلاعات، (زمیمه)، ۱۷ بهمن ۷۳.

«روزگاری که آنها از کتاب بیرون می‌آمدند و حرف می‌زدند.»

نظری انتقادی به تصویرگری کتاب کودک
نویسنده: انریک ساتو
مترجم: محسن کریمی

مقدمه این مقاله، درباره توجه به کتاب و توصیه خواندن آن برای کودک و نوجوان است. نویسنده، به تقسیم‌بندی‌هایی مانند: کتابهای ادبیات و خواندنیهای دیگر و یا کتابهای آزاد و کتابهای درسی پرداخته و در مورد تفاوت هر کدام از آنها بحث کرده است. توجه به کتابهای افسانه‌ای و تخیلی به منظور پرورش قوه تخیل و تفکر مخاطب، نیاز به مطالعه کتب مورد نظر، انتخاب آثار مناسب و نحوه انتخاب آنها، از دیگر مباحث این مقاله است.

در انتهای مقاله، نویسنده در چهارده بند راههای ایجاد عادت به مطالعه را معرفی کرده و مسئله با هم خواندن کتاب را در خانواده، مورد تأیید و تأکید قرار داده است.

۲۱. اطلاعات، ۹ اسفند ۷۳.

«نگاهی به کتابهای درسی فارسی دوره راهنمایی»

مقاله

نویسنده: عنایت منصوری‌خزاد

در این مقاله می‌خوانیم:

این مقاله، حاوی سلسله نظرها و بینگاه‌هایی مختلف درباره تصویر و تصویرگری کتاب است و از صاحب نظرانی مانند: والتر بنجامین، بروینو بتلهایم، جان انریک، گارسینا جونسدا و روبولف آرنهایم نقل قولهایی شده است. مثلاً والتر بنجامین معتقد است: «کتابی که تصویرهای مناسب و گویا دارد، از ارزش زیادی برخوردار است.» اما بروینو بتلهایم عقیده‌ای دیگر دارد و می‌گوید: «در کتابهای مصور کودک و بزرگسال، تصاویر نه تنها ارزشمند

زبان فارسی، این میراث گرانبهای نیاکان ما باید مورد حفاظت و رسیدگی قرار گیرد. کم لطفی به زبان و ادبیات فارسی در مدارس نوره راهنمایی، ارزش این رشته تحصیلی را از دیگر رشته‌ها، پایین‌تر قرار داده است، اما تغییر و تحولاتی که در زمینه اهمیت دادن به این درس در کتاب فارسی دوم راهنمایی صورت گرفته، قابل تحسین است. در انتهای مقاله، نواقصی در طرح جدید کتاب فارسی سال دوم راهنمایی برشمرده شده است.

را برآن داشت که کتابخانه‌های سیار را برای استفاده روستاییان و کتابخانه‌های عمومی را در شهرها راه‌اندازی کنند. کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، بانی این کار شد و با همت و نقت و علی‌رغم مشکلات مادی و مالی، به این مهم پرداخت. کتابخانه‌های پُستی نیز پس از موفقیت طرح کتابخانه‌های سیار به اجرا درآمد و از استقبال قابل توجهی برخوردار شد. در پایان مقاله، از تمام جهادگران و مسئولان جهانسازندگی اوایل انقلاب که در این زمینه فعالیت داشته‌اند، یاد شده است.

«کتاب کودکان در دنیای امروز»

به انگیزه برپایی نخستین نمایشگاه تخصصی

کتاب کودک و نوجوان

نویسنده: جیمز کراس لیبیلین مترجم: مینا اخباری آزاد

نویسنده این مقاله، در زمینه بالا برین کیفیت آثار نویسندگان کودک و نوجوان و بیشتر شدن شناس موفقیت در نشر این آثار، توصیه‌هایی کارکردی ارائه می‌دهد. مثلاً در مورد کتابهای خریداران به مسئله علاقه ناشر و موضوعات خاص و عامی که مورد توجه مشتاقان کتاب کودک قرار می‌گیرد، پرداخته و یکی از این عوامل را نشر آثار افسانه‌ای همراه با تصویرگری مناسب، معرفی می‌کند.

در پایان مقاله، در مورد کتابهای غیرداستانی (از شرح حال بزرگان گرفته تا آموزش و با ورزش) و چگونگی راه‌یابی آنها به بازار نشر، توصیه‌هایی کوتاه و به جا ارائه شده است.

۲۲. ایران، ۱۹ اسفند ۷۲.

«گاو زرد زرده»

نگاهی به برخی آثار برگزیده چهارمین جشنواره کتاب

کودک و نوجوان (۱)

نقد کتاب

نویسنده: محسن پرویز

این نقد، درباره کتاب «گاو بنی اسرائیل» نوشته علی آقاغفار نوشته شده است. نویسنده، نکات جالب شیوه نگارش نویسنده را تحسین کرده و کشش و جاذبه داستان را خوب و آموزش نکات اخلاقی آن را برای نوجوانان مفید دانسته است.

به عقیده نویسنده، این کتاب بجز اشکالات جزئی نگارشی و قطع آن، اشکال دیگری ندارد.

۲۵. ایران، ۲۶ اسفند ۷۲.

«یک ساک پر از جواهر»

نگاهی به برخی آثار برگزیده چهارمین جشنواره کتاب

کودک و نوجوان (۲)

نقد کتاب

نویسنده: احد گودرزیانی

این نقد، درباره داستان بلند «ماشو در مه» اثر

۲۲. ایران، ۱۳ اسفند ۷۲.

«کتابخانه‌های سیار، شوق جاری خواندن و

داستن»

مقاله

نویسنده: زهرا حیدری

مسئله ارتقای کیفی فرهنگ در جامعه، مسئولین

فرهاد حسن‌زاده، نوشته شده است. نویسنده، به معرفی محور حوادث اصلی و شخصیت‌های داستان پرداخته و نقاط قوت داستان را در این موارد می‌داند: محور زمانی وقوع داستان که حدود ۱۳۵۷ و نقطه اوج مبارزات مردم علیه رژیم سابق است؛ تنوع شخصیت‌های داستان که نظرگاه‌های متفاوتی از مردم را به نمایش می‌گذارد؛ سادگی روایت و روانی نثر.

۲۶. ایران، ۲۸ اسفند ۷۲.

«جهانی انباشته از رمز و راز»

نگاهی به نقاشی کودک و مفاهیم آن^(۱)

مقاله

نویسنده: سیما صراف

موضوع اصلی این مقاله، اهمیت نقاشی کودکان از سنین پایین تا اوایل دبستان است. نویسنده، معتقد است هنر نقاشی با همان خط خطی کردن صفحات کاغذ به وسیله کودکان، در هر سنی معنا و تعبیری خاص دارد و هر کدام از انواع و نمونه‌های آن می‌تواند بیانگر عواطف، روحيات و شخصیت کودک باشد و به همین دلیل می‌تواند وسیله و ابزاری باشد برای کمک به ارتباط بیشتر و بهتر با کودک. این امر از طریق نقت در قدرت و توانایی انگشتان دست کودک و نیز مراحل و سنین رشد و ویژگی‌های او، ممکن می‌شود.

۲۷. جمهوری اسلامی، ۷ اسفند ۷۲.

«فرازهایی از بیانیة هیئت داوران چهارمین جشنواره کتاب کودک و نوجوان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.»

در بخش‌های انتخابی توسط این نشریه، داوران به مسائل و مشکلات مربوط به تولید و نشر کتاب

توجه نشان داده و برای برطرف کردن آنها پیشنهادهایی سازنده ارائه کرده‌اند، مانند:

- مسئله گرایش به ترجمه و هشدار به مسئولین در زمینه بالارفتن درصد این فعالیتها در عرصه ادبیات کودک و نوجوان به نسبت کارهای تألیفی.

- توجه به زندگینامه مشاهیر علم و ادب و تاریخ اسلام که می‌توان با توجه به توان بالقوه آنها، آثاری جذاب با درون مایه‌های انقلابی و اسلامی عرضه کرد.

۲۸. جمهوری اسلامی، ۷ اسفند ۷۲.

«کتاب کودک و چشم اندازه‌ها»

گفتگو با رضا رهگنر، نویسنده کودک و نوجوان

در این مصاحبه، از نحوه برگزاری چهارمین جشنواره کتاب کودک و نوجوان، مقایسه آن با جشنواره‌های پیشین و نکات مثبت پیشرفت کیفی و کمی تولید و نشر کتاب کودک، گفتگو شده است. در پایان نیز برای عرضه نقد و بررسی آثار کودک و نوجوان، رهنمودهایی سودمند ارائه شده است.

۲۹. سلام، ۲۱ اسفند ۷۲.

«به زلالی آب»

نگاهی به اولین نمایشگاه تخصصی کتاب کودک و نوجوان نقد و بررسی نویسنده: بهتار رضایی

نویسنده، پس از معرفی بخش‌های مختلف نمایشگاه، به بررسی تصویرسازی کتاب کودک و نوجوان پرداخته و ضمن برشمردن ویژگی‌های آن، به بررسی آثار تصویری ارائه شده در نمایشگاه می‌پردازد. برای مثال، به شیوه تصویرسازی آثار هنرمندان غیرایرانی ارجح می‌دهد و برتری آنها را، بکر و تازه بودن محتوا و داشتن تکنیک بالا در ساختار

می‌پردازد که در آن با شخصیت پدازیه‌های متفاوت قهرمانان غربی و تقابل آنها با شخصیت‌های محبوب شرقی، به نوعی مبارزه فرهنگی با غرب صورت گرفته است. در این رمان نوجوانانه تن تن و میلو، کاپیتان هادوک، سوپر من، کینگ کنگ و ... از غرب و سنندباد، غول چراغ جادو، علاءالدین، رستم و ... از شرق با یکدیگر به مبارزه می‌پردازند.

نویسنده، پس از تأیید و تحسین انتخاب سوژه و پرداخت شخصیت‌ها و ایجاد کنش و انتظار آفرینی توسط «میرکیانی»، به ضعف‌های داستان اشاره می‌کند و می‌نویسد: فصل دوم با عنوان «مبارزه در خنکی» شتابزده به نظر می‌رسد و گاه روابط علی و معلولی در رفتار شخصیت‌ها دیده نمی‌شود. وی در مجموع، داستان را مهیج و جذاب و مناسب می‌داند.

۳۲. کیهان، ۲، اسفند ۷۲.

«افسانه اطفال (بخش ۱)»

مقاله

نویسنده: رضا رهگنر

نویسنده، با ذکر جمله‌ای از افلاطون درباره افسانه، مطالبی را در مورد وجود افسانه مختص کودکان در قرون گذشته، بیان می‌کند. سپس، به ویژگی‌های ساختاری و محتوایی افسانه‌های عامیانه می‌پردازد. آنگاه به شخصیت‌های یک قطبی (با خوب خوب و با بد بد) در افسانه‌ها اشاره می‌کند و آن را از لحاظ روان‌شناسی منطبق با دید و انراکات کودک در تقسیم‌بندی یک قطبی اشخاص، می‌داند.

به عقیده نویسنده، نکات مثبت افسانه‌ها در: جملات ساده، تکرار جمله‌ها، ایجاد ترجیع‌بند موزون و گاه قافیه‌دار آنهاست که فهم افسانه را برای گروه خردسال و کودک آسان کرده و باعث جذابیت آن می‌شود.

تصاویر برای درک و تخیل بهتر کودک، معرفی می‌کند.

در ادامه، به گرانی کتابهایی که تصاویری مناسب و برجسته دارند اشاره می‌کند و علل مختلفی را در ارتباط با این موضوع برمی‌شمارد.

۳۰. کیهان، ۱۲، دی ۷۲.

«به بهانه چهار سالگی کیهان بچه‌ها، ترانه بهار

زندگی»

مصاحبه با امیرحسین فردی مدیر مسئول مجله کیهان بچه‌ها

در این مصاحبه، سر دبیر مجله ضمن تبریک چهارمین سالگرد انتشار کیهان بچه‌ها، نکاتی بر مورد نحوه کار، وظایف، عملکرد و مشکلات این نشریه در سالهای قبل و بعد از انقلاب بیان می‌کند. او در ادامه می‌گوید: «در این نشریه به علت وسعت کار و گسترش دید و توجه عمومی به آن، از باندبازی و آشنانوازی خبری نیست و مهم، کار خوب و ارائه اثر مفیدی است. وی در مورد مشکلات، از کمبود توجه مسئولین در دادن سهمیه کاغذ و تأمین مسائل مالی مجله گل‌مند است.

۳۱. کیهان، ۳، بهمن ۷۲.

«نگاهی به کتاب تن تن و سنندباد، نوشته

محمد میرکیانی»

نقد کتاب

نویسنده: سیدجمال حیدری

می‌خوانیم:

استکبار جهانی به وسیله ارائه برنامه‌ها و قهرمانان جذاب غربی، مونیانه به تهاجم فرهنگی و القایات شوم خود می‌پردازد. نویسنده، در مقاله خود به معرفی اثری فرهنگی به نام «تن تن و سنندباد»

۳۳. کیهان، ۱۸ اسفند ۷۴.

«افسانه اطفال (بخش ۲)»

مقاله

نویسنده: رضا رهگنر

در پایان مراسم از نویسندگان حاضر و غایب (در قید حیات و مرحوم) که قبل و بعد از انقلاب در این حیطه (قصه‌های قرآنی) قلم زده‌اند، تقدیر شد.

۳۵. همشهری، ۲۸ بهمن ۷۴.

«در هوای الماس گون کتابهای درسی»

بررسی درسی‌نامه‌های آموزش و پرورش، بررسی فارسی و آیین نگارش سال دوم دبیرستان

نقد

نویسنده: عباس مهیار

نویسنده، به طور بسیار مختصر و گذرا به بررسی یکایک تروس کتاب فارسی و آیین نگارش سال دوم دبیرستان (به استثنای رشته فرهنگ و ادب) پرداخته است. وی به ترتیب هر درس، آنها را از جهات مختلف ارزیابی کرده و دربارهٔ محسنات، امتیازها و نقص و اشکالات آنها، به نکاتی اشاره می‌کند. برای نمونه در مورد چند شعر چاپ شده در این کتاب درسی، می‌گوید که این شعرها در زمان سروده شدن ارزش والایی داشته‌اند، ولی به عنوان سروده‌ای آموزشی و مناسب برای الگوبرداری، با ضعفهایی روبه‌رو هستند و بهتر بود از آنها استفاده نمی‌شد.

از لحاظ آیین نگارش نیز به اشکالات موجود در تروس این کتاب اشاره شده و در پایان، چند عنوان درسی خوب و مفید، معرفی شده است.

۳۶. همشهری، ۲۸ بهمن ۷۴.

«نقاشی کودکان، زمینه ساز خلاقیت ذهنی»

یادداشتی دربارهٔ نقاشی کودکان در خانواده

نویسنده: حسین برزاقی

این نوشته، بخش کوتاهی از رسالهٔ دورهٔ کارشناسی نویسنده، دربارهٔ خانواده و آموزش

نویسنده، بیشترین حجم مقاله را به شرح ویژگیهای مثبت و ممتاز افسانه اختصاص داده و آن را اثری هنری و با ارزش برای مخاطبین خربسال و کودک و نوجوان، می‌داند. به عقیدهٔ وی، افسانه‌ها از توصیفهای خسته‌کننده به دور هستند؛ به فاصلهٔ کوتاهی از شروع، مخاطب با گره داستانی آشنا می‌شود؛ از لحاظ پیام کلی، نید خوش‌بینانه‌ای دارند و تقریباً در تمام افسانه‌ها خیر بر شر پیروز می‌شود.

نویسنده، افسانه را نوعی وسیلهٔ اطلاع‌دهی از جهان‌های ناشناخته به کودک و نوجوان می‌داند و آن را عاملی برای جهان‌شناسی بهتر کودک قلمداد می‌کند.

۳۲. همشهری، ۴ دی ۷۴.

برگزیدگان نخستین جشنوارهٔ کتاب سال
قصه‌های قرآن معرفی شدند»

گزارش

نخستین جشنوارهٔ انتخاب کتاب سال قصه‌های قرآنی، پیامبران، ائمه (ع) و صحابه، در حسینیهٔ ارشاد برگزار شد و از آثار ارزشمند برگزیده در ارتباط با هدف جشنواره، تقدیر به عمل آمد.

جوایز اهدا شده در این جشنواره، به دو مقطع سنی گروه کودک و نوجوان و گروه سنی بزرگسال اختصاص داشته است. برندهٔ اول قصه‌های قرآنی، نویسندهٔ کتاب «بئرب، شهر یادها و یادگارها» آقای رضا رهگنر بود. جایزهٔ دوم به نویسندهٔ کتاب «والعادیات» آقای سیدمهدی شجاعی اهدا شد.

«بخش سوم»

به مناسبت برپایی نخستین نمایشگاه تخصصی کتاب کوید و نوجوان
مقاله
نویسنده: هاله مجرد

نویسنده در ارتباط با اهمیت قصه و ارزش مفاهیم والای انسانی - اسلامی در کتابها و متون ادبیات ایران، اظهار تأسف کرده است که چرا حدود نیمی از جمعیت ایران که نسل جوان و قشر کوید و نوجوان را بر برمی‌گیرد، به نحو احسن از این سرمایه عظیم و ارزشمند برای الگوپذیری استفاده نمی‌کنند.

نویسنده پس از اشاره به گفتگوهای انجام شده با افراد مختلف، بیشترین معضلات حیطه کتاب کوید را: گرانی کاغذ، حذف بازار، نبود فرهنگ کتابخوانی در جامعه و کمبود کتابخانه‌های سیار و ثابت در شهرها و روستاهای کشور، معرفی می‌کند.

□ هفته‌نامه‌ها

۳۹. سروش، شماره ۷۶۳، شنبه ۲۰ آبان ۷۴.

«کوید کتابخوان امروز، فرد توانای فردا»
مقاله

نویسنده، پس از مصاحبه‌ای کوتاه با پدر یک کوید در مورد خرید کتاب، مقوله کتابخوانی را مسئله‌ای ضروری دانسته و بر لزوم خواندن کتاب توسط کوید و نوجوان و نقش آن در افزایش دانش و آگاهی‌های لازم، تأکید می‌ورزد. سپس با چند کارشناس کتاب کوید مانند آقای وحید طرفانی و خانم فرح خرمی، به گفتگو پرداخته و پرسشهایی مانند: چگونه فرزندان خود را کتابخوان کنیم؟ نحوه مطالعه درست چگونه است؟ و... را مطرح می‌کند.

نقاشی کویدکان است. وی، پس از بیان اهمیت هنر نقاشی در رشد و پرورش استعداد و خلاقیت کویدکان، به استفاده از این هنر برای سنجش رفتارهای عاطفی - احساسی و قوه هوشی کویدکان اشاره می‌کند. او می‌گوید متأسفانه در کشور ما هنوز به اهمیت این بُعد هنر در نزد کویدکان آگاهی نیافته‌ایم و توقع بزرگسالان از نقاشی کوید، غیرواقع‌گرایانه است.

در این مقاله، از مربیان کویدکان خواسته شده است که اطلاعات لازم را در زمینه نقاشی و تاریخ هنر به دست بیاورند.

۳۷. همشهری، ۵ اسفند ۷۴.

«ادبیات کوید و نوجوان در ایران، قالب کهنه،
محتوای تکراری»
مقاله

مشکلات ادبیات کوید و نوجوان از نقطه نظر گرانی کتاب و مشکلات اقتصادی خانواده‌ها، باعث حذف سریع هزینه خرید کتاب از برنامه مالی خانواده‌هاست.

نویسنده، پس از بیان این مطلب، به صد و پنجاه ناشر فعال کوید و نوجوان در قبل از انقلاب اشاره می‌کند و می‌گوید که این تعداد در حال حاضر تقریباً به یکسوم کاهش یافته و عمده‌ترین فعالیت گروه باقی مانده را چاپ کتابهای تکراری یا ترجمه‌ای تشکیل می‌دهد. به عقیده نویسنده، فرهنگ کتابخوانی هنوز در جامعه ما به جایگاه اصلی خود دست نیافته و بیشتر ناشران در فکر سویدمی‌کاری خود هستند.

در ادامه مقاله، با افراد مختلفی گفتگو شده و ضمن تأکید بر نقش آموزشی نقد، پادی از هنرمندان سال ۱۳۰۰ به این سو شده است.

۳۸. همشهری، ۱۶ اسفند ۷۴.

«کتاب کوید یا شکلات؟ مسئله این است»

۳۰. سروش، سال هفدهم، شماره ۷۶۳، شنبه ۲۰ آبان ۷۴.

«بازار کتابهای کودکان در ژاپن»

مقاله

نویسنده این مقاله که مسئول مؤسسه نشر فوکوانیکان در ژاپن است، از تجارب موفقیت آمیز خود در ارتباط با نشر کتاب کودک، اطلاعاتی جالب توجه ارائه می‌دهد. به عنوان نمونه، آثار منتشر شده را برای کودکان ارسال می‌کند تا اگر مورد توجه مسئولین آن قرار گرفت، خریداری شود.

نویسنده معتقد است که به دست آوردن اعتماد و اطمینان والدین و مسئولین کودکان در زمینه مفید و مثمر ثمر بوین کتابها، نکته‌ای بسیار مهم است و این کار را از طریق برگزاری جلسات گفتگو و آشنایی و معرفی کتاب با خریداران در مراکز گوناگون، انجام داده و نتیجه خوبی به دست آورده است.

۳۱. سروش، شماره ۷۶۳، شنبه ۲۰ آبان ۷۴.

«کتاب کودک و نوشتن برای کودکان»

به مناسبت هفته کتاب ۲۶-۲۰ آبان ۱۳۷۳، گفتگو با امیرحسین فردی مدیر مسئول کیهان بچه‌ها و نقی سلیمانی نویسنده ادبیات نوجوان

در این گفتگو، ابتدا شش سؤال از آقای امیرحسین فردی در مورد کتاب کودک و حیطه ادبیات شده است که خلاصه پاسخیهای ایشان را می‌خوانید:

- یک کودک ایرانی باید کتابی با ویژگیهای ایرانی و اسلامی داشته باشد تا بی‌هویت نشود.

- نویسندگان فعال بعد از انقلاب از لحاظ هنر، استعداد و کمیت، بسیار بالاتر و بیشتر از نویسندگان قبل از انقلاب هستند.

- به دلیل نبود فرهنگ کتابخوانی در خانواده‌ها،

کودکان با الگوبرداری از مربیان و والدین خود، کتاب نمی‌خوانند.

- ادبیات، نیازی روحی و روانی برای لطافت حسّی یک انسان است.

- برای مدیریت نشر کتاب کودک شخصی آگاه، دلسوز، متعهد و عاشق باید انتخاب شود تا به نظام نشر و توزیع و تولید نظم و استواری دهد.

- نویسندگان، به لحاظ مشکلات مادی نمی‌توانند برای خلق آثار خود توجه و وقت کافی اعمال کنند و پی آمد این مشکل، تولید کتابهایی در سطح نازل است که کششی برای کودک ایجاد نمی‌کند.

در ادامه گفتگو، ده سؤال از آقای نقی سلیمانی شده است که خلاصه پاسخیهای ایشان را می‌خوانید:

- کتاب کودک، چه از نظر ذهن و تخیل کودک و چه از نظر آموزش، باید با شکل و طرحی جذاب تولید شود.

- یک اثر باید آنقدر جذاب باشد که کودک را به طرف خود بکشد و خاطره لذت بخشی از مطالعه در وی باقی بگذارد.

- در مورد نیاز روحی نوجوانان می‌توان به پرواز روحی آنها از طریق ارتباط با کتاب اشاره کرد.

- باید کارهای قوی نویسندگان را به فیلم یا سریال تبدیل کرد، به گونه‌ای که بیننده پس از تماشای سریال، مشتاق خواندن متن اصلی (کتاب) شود.

- تشکیل جلسه‌های قصه‌خوانی و حضور نویسندگان در این جلسه‌ها، یکی از راه‌های ایجاد علاقه در نوجوانان است.

- ارتباط هنرها با هم، کمک مؤثری به رشد هنری عامه کرده است، مانند نقاشی در کتاب کودک و یا نوارهای قصه همراه با موسیقی که یکی از راه‌های افزایش جذابیت اثر و علاقمند ساختن کودک و نوجوان به ادبیات است.

در انتهای گفتگو، آقای نقی سلیمانی در مورد

به گونه‌ای که مخاطب بتواند فضاسازی و درونیات هنرمند را حس کند.

- طنز تصویری عبارت است از تصویری که وابسته به نوشته نباشد و حتی یک شخص بی‌سواد هم بتواند مفهوم آن را درک کند. یک کاریکاتور، گاه به اندازه یک کتاب مفهوم در برآورد و به همین دلیل از نوشته بسیار جلوتر است.

- سطح هنر کاریکاتور ایران با توجه به ضعف امکانات و محدودیتهای دیگر، بسیار خوب است.

- کاریکاتور خوب، از ایجاز خطوط کم و انتقال

سریع و روان مفهوم برخوردار است.

- طنز محتوایی باید به طور جنبی در کاریکاتور نمایان شود.

- در تلویزیون باید از انیمیشن و کاریکاتور بیشتر و تخصصی‌تر استفاده شود.

۴۲. سروش، سال هفتم، شماره ۷۷۶، شنبه ۲۸ بهمن ۷۴.

«کودک در دنیای اطلاعات»

مقاله

نویسنده در آغاز مقاله، به خصلت سازش‌پذیری با محیط و سازگاری کودکان با زمان و مکان و شرایط مختلف پیرامون خود پرداخته و می‌پرسد که وسایل ارتباط جمعی مانند تلویزیون، کامپیوتر و دیگر رسانه‌ها، واقعاً تا چه حدی می‌توانند تأثیر منفی بر کودکان بگذارند؟ و در پاسخ به این پرسش، برعکس تمام آرای موجود در این زمینه، معتقد است با توجه به اینکه کشورهای جهان در حال تبدیل شدن به یک دهکده جهانی هستند، کودکان نیز خود را با این وسایل و ابزار (رسانه‌ها) وفق می‌دهند و از سنون پایین به آنها نزدیک می‌شوند. این مسئله نه تنها مضر نیست، بلکه تأثیر مثبت این ابزار و وسایل تکنیکی پیشرفته در جهت آموزش و کارآمد کردن بچه‌ها، ضروری است. نویسنده لازم

قراردادهای منعقد بین ناشر و نویسنده، نحوه ارائه کتابهای هنری و پرچانبه، چگونگی علاقه‌مندی خود به حیطه ادبیات و نیز معرفی چند نویسنده صاحب نام در حیطه ادبیات کودک و نوجوان، مطالبی بهان می‌کند.

۲۲. سروش، شماره ۷۶۵، شنبه ۱۲ آذر ۷۴.

«برگزاری هفته کتاب در مساجد سراسر کشور»

گزارش

در این گزارش، آمارهایی از تعداد نمایشگاه‌های کتاب برگزار شده در مساجد، تعداد بازدیدکنندگان از این نمایشگاه‌ها در دو سال ۷۲ و ۷۳ و همچنین درصد افزایش استقبال کنندگان ارائه شده است. در ادامه، از چگونگی برگزاری نمایشگاه‌های دیگری مانند نمایشگاه علوم قرآنی، نمایشگاه مربوط به نماز، نمایشگاه کتاب ولایت و نمایشگاه کتاب عاشورا، خبر داده شده است. در پایان به برگزاری ۷۰۰ نمایشگاه کتاب و فعالیتهای جنبی انجام شده در طول هفته کتاب مانند افتتاح ۸۱ کانون فرهنگی و هنری مساجد در سطح کشور، افتتاح ۲۲ کتابخانه عمومی مسجد و تجهیز ۴۴ کتابخانه عمومی مسجد در سطح کشور، اشاره شده است.

۴۳. سروش، سال هفتم، شماره ۷۷۱، شنبه ۱۶ دی ۷۴.

«فراتر از نظم و نشر»

گفتگو با احمد عربانی

در این گفتگو، آقای عربانی ضمن بیان اجمالی سیر تکوینی هنر خود در نقاشی و بخصوص انیمیشن، به سؤالاتی مصاحبه‌گر پاسخ می‌دهد. اهم نظرات ایشان عبارتند از:

- انتقال حس هنرمند، از طریق کار هنری اوست

می‌داند انسانها به این تغییر و تحوّلها با دیده مثبت بنگرند و به راحتی مراحل انتقال از دوره کودکی به بزرگسالی را طی کنند.

۲۵. سروش، شماره ۷۷۶، شنبه ۲۸ بهمن ۷۲.

«پیوند کتاب و کودک را جدی بگیریم»

به مناسبت برگزاری اولین نمایشگاه تخصصی کتاب کودک و نوجوان ۷۲-۷ اسفند ۷۲

گفتگو با مصطفی رحماندوست

در این گفتگو، شش سؤال از آقای مصطفی رحماندوست شده است. اهم پاسخهای ایشان را می‌خوانید:

- درصد تألیف و ترجمه در قبل از انقلاب بیشتر به سمت ترجمه بوده و بعد از انقلاب (تا سال ۱۳۶۵) به نفع تألیف تحول یافته است، اما میزان گرایش به کارهای ترجمه‌ای تا سال ۱۳۷۰ از ۵۰ درصد نیز افزایش داشته و این تهدیدی است که باید مسئولان از آن مطلع باشند.

- متأسفانه کتابهای آموزشی با زرق و برق‌دار و پولساز، جای کتابهای فرهنگساز را گرفته است و نه تنها کودکان را سطحی‌نگر و فاقد بینش بازمی‌آورد، بلکه با قبضه کردن سهمیه کاغذ و امکانات دیگر، جایی برای کتابهای فرهنگساز باقی نمی‌گذارد.

- هزینه خرید کتاب به آسانی از صورت هزینه خانواده‌ها حذف می‌شود و بیشتر خانواده‌ها مایلند که کودکانشان کتابهای درسی را مطالعه کنند و از مطالعه کتابهای غیردرسی بپرهیزند. این مشکل، معضلی است که باید به طور همه‌جانبه مورد بررسی و تحلیل قرار گیرد.

از دیگر مطالب عنوان شده در این گفتگو می‌توان به فشار بیش از حد سود توزیع بر بازار مطبوعات و کتاب، مشکل جدی نگرقتن کتابخوانی در خانواده‌ها و محیط آموزشی، نیاز به برنامه‌ریزیهای

بلند مدت برای تربیت انسانهای خلاق، مشکلات مادی نویسندگان و دلایل نزول سطح هنری کارهای آنها، اشاره کرد.

در پایان، آقای رحماندوست از عشق و تلاش برای حفظ شخصیت نویسندگی کتاب کودک، سختی‌ها و لذات معنوی کار در حیطه ادبیات کودک و نوجوان، سخن گفته است.

۲۶. جهان کتاب، سال اول، شماره ۶، نیمه اول دی ۷۲.

«ژول ورن: سفر به اعماق دستنوشته‌ها»

نویسنده: ژان کلوئیکامی مترجم: دکتر عباس آگاهی گزارش

نویسنده، پس از ارائه اطلاعاتی درباره زندگی نهمه کوچک ژول ورن و خانواده‌اش، در ارتباط با آثار ژول ورن و حق‌التألیفی که به وارثان وی می‌رسد، توضیحاتی می‌دهد. خبر مهمی که در این گزارش داده می‌شود، پیدا شدن رمان «پاریس در قرن بیستم» ژول ورن است که گویا به طور تصادفی به دست نهمه وی رسیده است. نویسنده می‌گوید ناشران زبانی علاقمند و کاندید چاپ آن شده‌اند و قرار است که براساس آن، یک فیلم سینمایی نیز ساخته شود.

۲۷. جهان کتاب، سال اول، شماره ۸، نیمه اول بهمن ۷۲.

«وپتیا ماله یف در دبستان و در خانه»

نویسنده: نیکلای نوسوف مترجم: کاماپون معرفی کتاب

در این مقاله، نویسنده پس از معرفی محور اصلی داستان به بررسی آن پرداخته و داستان را اثری موفق می‌داند.

سپس اطلاعاتی درباره چاپ اول کتاب و اشکالات

اطلاعاتی به خواننده داده می‌شود. در پایان، هدف از این گونه فعالیتها تقویت روحیه تحقیق و مطالعه در میان دانشجویان و استفاده از نتیجه تحقیق آنها، بیان شده است.

نثر داستان ارائه می‌دهد و پیشنهاد می‌کند که ناشر برای تجدید چاپ این کتاب، بازنویسی مناسبی براساس ویژگیهای عصر حاضر انجام دهد.

۲۸. جهان کتاب، سال اول، شماره ۱۰ و ۱۱، اسفند ۷۲.

۵۰. ادبیات داستانی، سال سوم، شماره ۳۵ «ویژه دفاع مقدس»

«ادبیات کودکان و نوجوانان در خدمت بردباری»
خبر

«تمرکز روی گفتگو»

نقد کتاب «فقط به زمین نگاه کن»
نویسنده: سمیرا اصلانپور

قرار است که سازمان یونسکو از سال ۱۹۹۷ میلادی، هر دو سال یکبار مسابقه‌ای بین ناشران کتاب کودک و نوجوان برگزار کند. اولین دوره این مسابقات در سال آینده با نام «ادبیات کودکان و نوجوانان در خدمت بردباری» برگزار خواهد شد. نویسنده خبر، اطلاعاتی درباره نوع جایزه این مسابقه، نحوه اطلاع گیری علاقه‌مندان برای شرکت در آن و اطلاعات دیگری ارائه کرده است.

نویسنده، پس از معرفی کتاب «فقط به زمین نگاه کن» اثر محمدرضا کاتب، به بررسی نکات ضعف و قوت اثر می‌پردازد.

— حاضر جوابی و زیرکی در پاسخ‌گویی به سوالات، در تمام شخصیت‌های اصلی کتاب که از دو فرهنگ مختلف برخوردارند، یکسان و مشابه است. در آغاز، جذابیت این نوع دیالوگها باعث کشش اثر می‌شود، اما مداومت در این کار، به غیرمنطقی شدن بعضی از این گفتگوها می‌انجامد که یکی از نقص‌های آشکار این کتاب است.

— کل کتاب با گفتگو قوام یافته، ولی نثر آن یکنواخت است؛ چه در متن و چه در گفتگوها. از دیگر اشکالات کتاب، نحوه نگارش و دستور زبان جملات آن است.

نقاد، نام زیبای داستان را قبول دارد، ولی در مورد بخش مقدمه و مؤخره کتاب می‌گوید: «مقدمه (حرف دل) و مؤخره مقاله‌ای (اندوه زمینی بودن)، نه تنها ضروری نیست بلکه زائد است.»

□ ماهنامه

۲۹. آینه پژوهش، سال ششم، شماره پنجم، آذر دی ۷۲.
«برگزاری جشن سومین هفته کتاب»

این خبر، حاوی گزارشی از تعداد نمایشگاه‌ها و فروشگاه‌های کتاب در نقاط مختلف فرهنگی و غیرفهرنگی (ادارات، سازمانها، روستاها، کتابخانه‌ها و...) است.

همچنین، در مورد برگزاری نمایشگاه کتاب به مناسبت تولد حضرت فاطمه الزهرا (س) مسابقه کتاب، اهدای کتاب، تجهیز کتابخانه‌های عمومی، تقدیر و تجلیل از خادمان فرهنگ نشر و برگزاری تعداد زیادی از نمایشگاه‌های جنبی کتاب (سیرت‌حول صنعت چاپ، کتاب خطی، قهارس و...)

۵۱. ادبیات داستانی، سال سوم، شماره ۳۶، دی ۷۲.

«ادبیات بومی کودکان سرخپوست آمریکا»
(اماکن مقدس)

نقد

مترجم: س. آرمین

و طبیعت انسان و پاکی آن اشاره می‌کند.

در بخش ساختمان و پرداخت داستانی، منتقد نظر مثبتی نسبت به اثر دارد و داستان را از ادای اصولهای تصنعی رایج مدرن نمایی و مانند آن مبری می‌داند و فشردگی زمانی آن را نسبتاً خوب معرفی می‌کند.

به عقیده نویسنده، اشکالات کتاب در شخصیت‌های داستان، پر گوئی، توصیف بیش از حد معمول از مکانها (بخصوص قهوه‌خانه بین راه و حرکات آدمها) و بیان بعضی جمله‌ها و موضوعهایی نمود می‌یابد که در واقعیت بیرون، وجود خارجی ندارند. نثر کتاب، دقیق، صحیح، سلیس و فاقد اشکال اساسی است.

نویسنده، پس از بیان علت نگارش این مقاله، آثاری بزرگ و کوچک از گنجینه ناشران گمنام، نویسندگان و تصویرگران بومی آمریکا را معرفی می‌کند. سپس به ارائه خلاصه داستان و بررسی اجمالی کتابهایی مانند، «آشیمونا»، مجموعه‌ای از شعر و داستان ده نویسنده قبیلۀ کری، «بچه مارزنگی» اثر خانم ته آتا، «چگونه درخت غان خودش را نگه داشت» اثر ویزا که ساک و ده‌ها کتاب و اثر دیگر پرداخته و خواننده را به طور غیرمستقیم به مطالعه این آثار علاقه‌مند می‌کند.

نویسنده، وجه مشترک تمام این آثار را وجود

نوعی دلبستگی و علاقه به اماکن مقدس در هنرمندان به وجود آورنده این آثار می‌داند.

۵۳. ادبیات داستانی، سال سوم، شماره ۳۶، دی ۷۴.

«مآخذشناسی توصیفی مباحث نظری

ادبیات داستانی - ۳»

(ویژه افسانه‌ها و اسطوره‌ها - ۲)

معرفی کتاب

در این نوشته، پس از معرفی شناسنامه‌ای کتابهای لرمز و داستانهای رمزی در ادب فارسی، اثر تقی پورنامداریان، ریشه‌های تاریخی قصه‌های پریان، اثر ولادیمیر پراپ، «حیوان در قصه‌های کودکان» اثر عربی العاصی، «سمبلها (فرهنگ) کتاب اول جانوران» اثر گرتزود جابر، به عنوانها، فصول، بخشها و موضوعهای هر کتاب اشاره‌ای کوتاه شده و توضیحات مختصری ارائه شده است.

۵۴. ادبیات داستانی، سال سوم، شماره ۳۶، دی ۷۴.

«نگاهی به برنامه «یک کتاب در یک نگاه» شبکه دوم

سیمای جمهوری اسلامی»

تصویر ادبیات داستانی در مراکز فرهنگی - ۲

گفتگو با مصطفی رحماندوست (مجری) و زهرا عرب (تهیه

۵۲. ادبیات داستانی، سال سوم، شماره ۳۶، دی ۷۴.

«شکارچی‌ای که صید شکار خود شد»

نگاهی به کتاب غوامس و ماهی، اثر محمود کبادوش نویسنده: محمدرضا سرشار

در آغاز این نقد، نویسنده از بی‌اعتنایی و بی‌توجهی دست‌اندرکاران ادبیات و کم‌لطفی آنان در حق این اثر، گله‌مند است. وی در مورد کتاب می‌گوید: «این داستان از نوع داستانهایی عقلمند است که از قدیم الایام شناخته شده‌اند. این نوع، مخاطب کمتری در مقایسه با داستانهایی معمولی دارد، اما اثر خود را بر خواننده خواهد گذاشت.»

نویسنده پس از توضیح درباره بخش محتوایی اندیشه‌های داستان می‌گوید: «نویسنده با نفی پول پرستی و مضار آن برای کل جامعه، در آخرکار راه حل روشنی ارائه نمی‌دهد، لیکن خوبسازي را برای افراد مناسب تشخیص می‌دهد و بخصوص به ذات

کندند)

مصاحبه‌گران: ناهید سلیمانی و مزگان الماسی

می‌توانند مشوق کودکان باشند تا آنها در آسمان
زیبا و بیکران داستان و شعر راحت‌تر و بالاتر پرواز
کنند.

در این گفتگو، پرسشهایی از آقای رحماندوست و
خانم عرب، در زمینهٔ چگونگی طرح و پیشنهاد این
برنامه و نحوهٔ توجه مسئولان به آن، تقسیم کارها و
چگونگی تهیه و اجرای برنامه، صورت گرفته است.
اهم نکات این گفتگو عبارتند از:

– هدف از ارائه این پیشنهاد، ایجاد علاقه به
مطالعه در میان کودکان و نوجوانان بوده و
تلویزیون وسیلهٔ مناسبی برای جلب توجه این قشر
به مسئلهٔ مهم کتابخوانی است.

– نحوهٔ انتخاب کتاب و گزینش نهایی آن به
وسیلهٔ داوران و کارشناسان فن و تحت نظر نهایی
آقای رحماندوست بوده است.

– این برنامه با برخورداری از انیمیشن‌های
مناسب، جذابیت بیشتری پیدا کرده و براساس
نظرسنجی از بینندگان، برنامه‌ای موفق بوده است.

گروه تهیه کنندهٔ این برنامه، سرگرم تهیه و تدارک
برنامهٔ ۲۶ قسمتی دیگری با کیفیت و کمیت بهتر و
بالاتر هستند.

۵۶. رشد معلم، شمارهٔ ۷، سال چهارم، فروردین ۷۵.

«نگاهی به نقش تسهیلی تصاویر در ادراک
نویسنده: محرم آقازاده
مقالهٔ تحقیقی

«ارزش یک تصویر برابر با ده هزار واژه است.»
نویسنده با بیان این ضرب‌المثل چینی، بر اهمیت
نقش و تأثیر تصویر در میزان ادراک و یادگیری
مخاطب تأکید ورزیده است. سپس به پیشنهاد
استفاده از تصاویر در مکتب‌خانه‌ها پرداخته و برای
اثبات نظریهٔ خود از تئوریهای روان‌شناسانه، کمک
گرفته است.

در پایان مقاله، آمارهایی در زمینهٔ آزمون درک و
آموزش از طریق متن و متن و تصویر در میان
کودکان و نوجوانان دورهٔ ابتدایی، راهنمایی و
متوسطه، ارائه شده است.

۵۵. تربیت، سال یازدهم، شمارهٔ سوم، آذر ۷۴.

«دعوت به کتاب خوانی»

نویسنده: علی فرخ مهر

مقاله

۵۷. روزگار وصل، شمارهٔ شانزده و هفده (ویژه تابستان)،
سال سوم، ۷۴.

«نگاهی به ویژگیهای زندگی‌نامهٔ داستانی –
تاریخی و داستان تاریخی برای کودکان و
نوجوانان»

مقاله

نویسنده: محمود احمادی

نویسنده اعتقاد دارد که به دلیل نبود جاذبهٔ کافی
در برخی از دروس تاریخی و کتابهای آموزشی، به
روشی نیازمندیم تا کودک و نوجوان بدون تحمیل و

در این مقالهٔ کوتاه، نویسنده پس از بیان
خاطراتی شیرین از دورهٔ کودکی خود و انس و الفتی
که با کتاب پیدا کرده و مشقاتی که برای تهیه و به
نست آوردن کتاب متحمل شده است، به مرهبان و
مسئولان مدارس گوشزد می‌کند که باید دانش‌آموزان
را تا حد امکان راهنمایی کرده و به عنوان الگو و
راهنما، آنها را با ادبیات معاصر آشنا کنند. مرهبان

با میل، این گونه کتابها را مطالعه کند و از این کار لذت ببرد.

برای شناخت دوران گذشته، رجال، دانشمندان و تاریخ‌سازان صاحب نامی که مایه مباهات بشریت و کشور ما هستند باید مطالعه‌ی تهیه کرد که به طور غیرمستقیم مورد استفاده‌ی کودک و نوجوان قرار گیرد. با این شگرد، یعنی نوشتن زندگی‌نامه‌ی داستانی - تاریخی، می‌توان آموزش غیرمستقیم، اطلاع‌دهی، الگوبرداری مشتاقانه و همچنین ایجاد کشش و انتظار شیرین پیگیری حوادث داستانی را با هم ادغام کرده و انگیزه و میل پیگیری این گونه مسائل را در دانش‌آموز به وجود آورد.

در داستانهای تاریخی، سیر اصلی زندگی شخصیت‌های واقعی مدنظر نیست، بلکه این شخصیتها عاملی برای پیشبرد داستان و به هدف رسیدن نویسنده‌اند.

در این نوع آثار، فضا و موقعیت زندگی شخصیت‌های داستانی باید با همان مقطع زمانی مطابق بوده و خصوصیات روحی - روانی شخصیت داستانی با نمونه تاریخی آن هماهنگ باشد.

۵۸. زنان، سال چهارم، شماره ۲۶، مهر و آبان ۷۴.

«اعطای جایزه خوزه مارتی به نویسنده اهرائی»

این خبر، حاوی گزارشی کوتاه از برگزیده شدن هوشنگ مرادی کرمانی در مسابقات بنیاد ملی امریکای لاتین است. داوران، از بین ۳۰ نویسنده برجسته جهان، آقای مرادی کرمانی را انتخاب کرده و علل این انتخاب را خلاقیت، تنوع و اصالت در حیطه ادبیات کودک و نوجوان برشمرده‌اند.

در پایان، گفته شده است که «قصه‌های مجید» اثر آقای مرادی کرمانی به چندین زبان خارجی ترجمه شده و قرار است که آثار ترجمه شده این نویسنده، در کتابخانه مرجع کشور کاستاریکا،

نگه‌داری شود.

۵۹. طلایه، سال اول، شماره ۲ و ۵، مهر و آبان ۷۴.

«سه سؤال از ناشران کتاب کودک»

نظرخواهی

اولین پاسخ‌دهنده، رضا هاشمی‌نژاد، ناشر کتابهای مهنده از نشر افق

در این نظرخواهی، سه سؤال از ناشران کتابهای کودک و نوجوان، در زمینه‌های نشر این گونه کتابها پرسیده شده است:

۱- مشکل اصلی نشر کتاب کودک و نوجوان.

۲- ارائه پیشنهاد برای حل مشکلات نشر کتاب کودک.

۳- پیش‌بینی‌های آتی برای حل مشکلات این حیطه از ادبیات.

آقای هاشمی‌نژاد در پاسخ به این پرسشها گفته‌اند: مشکلات نشر کتاب کودک از جهات بسیاری با مشکلات نشر کتاب بزرگسالان یکی است، اما به دلیل پیچیدگی این رشته (ادبیات کودک و نوجوان) و تخصصی بودن آن، نمود بیشتری می‌یابد.

- حرفه‌ای شدن مسئولین در تمام بخشها، کمکی بزرگ به حل مشکلات این عرصه از فعالیت نشر است. از جمله مشکلات دیگر، نبود نیروی کارشناسی در زمینه برقراری ارتباطی مناسب بین متن و تصویر است.

- سرمایه مورد نیاز برای نشر کتاب کودک، رقمی بسیار بالاست و گاه سرمایه‌ای هنگفت تا مدتها را کد می‌ماند.

- مشکل دیگر، جدایی مخاطب و خریدار کتاب از یکدیگر است. این امر، باعث بالاترکلیفی ناشر می‌شود، زیرا وی نمی‌داند براساس نوق و سلیقه خریدار (اغلب اولیا و مربیان بچه‌ها) کتاب را

و تماشاگران آن را مبتذل خوار نامیده‌اند، بسیار کله‌مند است.

وی، شاد بوین فیلم، آشنا بوین چهره هنرمندان تلویزیونی آن، ملموس بوین شخصیت کلاه قرمزی و پسرخاله در خاطرات و زندگی مردم، جنبه پرسشگرانه و اشتباهات کودکانه شخصیت کلاه قرمزی را از عوامل موفقیت این فیلم می‌داند.

۶۲. نگاه نو، شماره ۲۷، بهمن ۷۲.

«هوشنگ مرادی کرمانی: روایتگری صادق»

نقد و بررسی

نویسنده: علی میرزائی

نویسنده، پس از معرفی آقای مرادی کرمانی و اشاره به جوایز و موفقیت‌های ایشان، به بررسی آثار این نویسنده پرداخته و محور اصلی حوادث آنها را بیان می‌کند. از جمله این آثار، قصه‌های مجید (۵ کتاب)، بچه‌های قالب‌افزانه، داستان آن خمیره، مشقت بر پوست و چکمه را می‌توان نام برد.

در ادامه، نکات قوت و مثبت کار آقای کرمانی را مورد تحلیل قرار داده و می‌گوید: «چون نویسنده این آثار از بطن محیط قهرمانانش برخاسته است، پس آثار او تصنعی نیست و نگاهی اصیل به زندگی دارد و این نکته‌ای تازه و بی‌سابقه است زیرا کمتر نویسنده‌ای وجود دارد که از اقشار پایین جامعه باشد و بتواند این نوع زندگی را با وسعت و عمق زیاد به نمایش بگذارد.» در انتها، نویسنده معتقد است که نقد اجتماعی آثار مرادی کرمانی در داستانهای ایشان خیلی قوی است، همچنین اصالت، سادگی و تازگی مطلب را از خصوصیات خوب داستانهای ایشان می‌داند.

□ فصلنامه

۶۳. رسانه، سال ششم، شماره ۳، بهار ۷۲.

«طرح بیک کتاب در کشور اجرا می‌شود»

انتخاب و آمادسازی کنند با توجه به نوع و سلیقه مخاطب (کودک و نوجوان).

- تخصصی کردن کار در بخشهای گوناگون نشر کتاب کودک، دادن آزادی بیشتر به ناشران در انتخاب سوژه، تصویر و نوع پرداخت برای جذب مخاطب و سیاست‌گذاری صحیح در برنامه‌ریزی، از دیگر مسائلی است که آقای هاشمی‌نژاد به آنها پرداخته است. در پایان این نظرخواهی، ناشر آینده‌ای خوب و روشن را در زمینه نشر کتابهای کودک و نوجوان، پیش بینی کرده است.

۶۰. طلایه، سال اول، شماره ۳ و ۵، مهر و آبان ۷۲.

«سه مجله ایرانی برای کودکان و نوجوانان دنیا»

این خبر، حاوی گزارشی کوتاه از انتشار سه مجله ایرانی در خارج از کشور، برای کودکان ایرانی و غیرایرانی است. این سه مجله، توسط مؤسسه انتشاراتی بین‌المللی زمزم و به سه زبان عربی، فارسی و انگلیسی منتشر می‌شود. نام این نشریات عبارتست از: مجله صدف و ضمیمه ۱۲ صفحه‌ای آن، مروارید و زمزم.

۶۱. گزارش فیلم، سال ششم، شماره ۶۹، آبان ۷۲.

«دوست داشتن این عروسکها مبتذل نیست»

نویسنده: مهدی دانگو

در این سلسله نظرخواهی، پرسشهایی در زمینه استقبال شدید مردم (گروه‌های مختلف کودک تا بزرگسال) از فیلم «کلاه قرمزی و پسرخاله» و علل موفقیت فیلم، از تهیه کننده آن پرسیده شده است. آقای دانگو، درباره رضایت و تأیید مردم و بی‌توجهی و کم‌اعتنایی سینماگران در زمینه نقد و بررسی این فیلم، مطالبی بیان کرده و از اینکه این فیلم را مبتذل

نویسنده: مریم شیخ عطار

این خبر، حاوی توضیحاتی دربارهٔ طرح پیک کتاب است. این کار، با همکاری شرکت پُست و مؤسسه خدمات علمی گویا انجام شده و براساس آن، متقاضیان خرید کتاب می‌توانند با مراجعه به واحدهای پستی و مطالعهٔ «فهرست گویا»، کتاب مورد نیاز خود را انتخاب کرده و پس از تکمیل فرم مخصوص، حداکثر دو هفته بعد از سفارش، کتاب را تحویل بگیرند.

۶۴. رسانه، سال ششم، شماره ۳، پاییز ۷۴.

«خانه روزنامه‌نگاران جوان تشکیل شد»

نویسنده: مریم شیخ عطار

این خبر، حاوی گزارشی کوتاه از تأسیس خانهٔ روزنامه‌نگاران جوان توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، با هدف ترغیب و آشنایی نسل جوان با حرفهٔ روزنامه‌نگاری است و دربارهٔ علت تأسیس و همچنین برنامه‌های این خانه، توضیحاتی داده شده است.

۶۵. بویش، شماره ۲، بهار و تابستان ۷۴.

«ادبیات و کتابخانه‌های کودکان تاجیک»

مقاله

مترجم: هدیه شریفی

نویسنده، پس از معرفی آثاری از هنرمندان شاعر و قصه‌نویس تاجیکی و مشخصات نویسنده و آثارشان، نمونه‌ای از هر کدام را برگزیده و بیان می‌کند. در بخش شعر، کتاب «ما خلق قهرمانیم» اثر ابوالقاسم لاموتی و «قهرمان می‌شوم» اثر میرسعید میرشکار و چند کتاب دیگر را بررسی کرده و به اظهار نظر دربارهٔ ادبیات معاصر تاجیک می‌پردازد. در بخش نثر، پس از بررسی سیر تکاملی نثر و

چگونگی راهیابی آن به کتابهای کودکان و شرح چگونگی آغاز شدن داستان نویسی، به معرفی برخی از نویسندگان پرداخته و آثاری مانند: «مکتب کهنه» اثر صدرالدین عینی، «از مسکو چه آوردی؟» اثر جلال اکرامی و «پدرم» اثر ساتم الوغ زاده را بررسی می‌کند.

در انتهای مقاله، نویسنده با بیان شباهت بازیهای کودکان ایرانی و تاجیکی و بحث دربارهٔ کتابخانه‌ها، نوشتهٔ خود را با این مطلب به پایان می‌رساند که: «شوق و شوق بچه‌ها برای خواندن کتاب فراوان و امکانات موجود دولتی برای کتابخوانی، مناسب و قابل تحسین است.»

۶۶. بویش، شماره ۲، بهار و تابستان ۷۴.

«مختصات یک شعر خوب کودکان و نوجوانان»

جایگاه شعر در تعلیم و تربیت

مقاله

نویسنده: جعفر ابراهیمی (شاهد)

به عقیدهٔ نویسنده، در آثار شاعران گذشته، سروده‌هایی با موضوعهایی تربیتی در ارتباط با کودکان ولی با زبانی بزرگسالانه وجود دارد. پس از دوران مشروطیت، شاعرانی به سراپش شعر برای کودکان روی آوردند که زمینهٔ کاری آنها، بر محور مسائل آموزشی و تربیتی استوار بود، اما آثارشان نوعی تفنن و آکنده از پیامهایی خشک و بی‌روح و اندرزهایی مستقیم بود. نویسنده به تأثیرگذاری کارایی این گونه سروده‌ها برای کودک و نوجوان، با دیدهٔ تردید می‌نگرد.

در ادامهٔ مقاله، نویسنده پس از بیان چگونگی پاک‌رفتن دیدگاه‌های جدید در زمینهٔ شعر کودک و نوجوان، به معرفی شاعرانی مانند: یحیی دولت‌آبادی، پروین دولت‌آبادی، عباس یمینی‌شریف و محمود کیانوش پرداخته و کیانوش را موفقترین شاعر کودک و نوجوان می‌داند.

در پایان، خصوصیات یک شعر خوب و مناسب

فراغت علاقه بسیاری دارد. سپس، آمار و ارقامی در زمینه مطالعه کتاب کودک و نوجوان، در دو محور اصلی: الف - ترکیب موضوعی ادبیات کودکان در مقایسه با نیازهای فرهنگی کودکان ب - شخصیت‌ها در ادبیات کودکان، ارائه می‌دهد.

در بخش تحلیلی مقاله، نویسنده معتقد است که:

کودکان علاقه چندانی به کتابهای علمی نشان نمی‌دهند.

یکی از عوامل مهم جذب کودک به کتاب و کتابخوانی، عناصری ظاهری مانند فرم، قالب، اندازه، تصویر روی جلد و تصاویر داخل کتاب است.

در انتهای مقاله، مبحث شخصیت‌ها در ادبیات کودکان، تعداد و نوع آنها، انواع حیوانهای مطرح شده در کتابها (چه واقع‌گرایانه و چه نمادین) مورد بررسی قرار گرفته است. نویسنده معتقد است که: «بچه‌ها با شخصیت‌های انسانی داستان، مانند: خواهر، بی بی، پدر بزرگ و سارا ارتباطی بیشتر و بهتر نسبت به شخصیت‌های حیوانی برقرار می‌کنند.»

۶۹. پویش، شماره ۲، بهار و تابستان ۷۴.

«این بار گلستان و بوستان سعدی»

کودکان در آینه ادبیات کهن ما

نویسنده: حسین حداد، سسته‌بندی، شرح و تفسیر: محمدرضا سرشار

در این مقاله بعضی از حکایات بوستان و گلستان سعدی براساس محورهای زیر طبقه‌بندی و نمونه‌هایی از آن ارائه شده است. محور طبقه‌بندی‌ها عبارتست از:

الف: حکایتهای «برای کودکان» ۶ حکایت

ب: حکایتهای «درباره کودکان» ۵ حکایت

ج: حکایتهای «به بهانه کودکان» ۹ حکایت

د: حکایتهای «خطاب به کودکان» ۱ حکایت

برای کودک، بررسی و معرفی می‌شود.

۶۷. پویش، شماره ۲، بهار و تابستان ۷۴.

«آفرینش کتابهای تصویری»

مقاله

نویسنده: میزو تاشیما (نویسنده و تصویرگر)

مترجم: کمال پولادی

تصویرگران کتاب کودک در ژاپن، درگذشته کمتر از انگیزه‌های درونی برای خلق آثارشان استفاده می‌کردند. امروزه با توجه به گرایش بعضی از آنها به فرهنگ غرب، کتابی مورد علاقه مردم قرار می‌گیرد که هنرمند آن را با احساس درونی خویش کاملاً پخته و پرورانده باشد، به نحوی که با تار و پود تجربیات و زندگی و فرهنگ او عجین شود و به وسیله هنر، به مردم کشور خود و نیز دنیا ارائه دهد. از آنجا که احساسات و تجارب زندگی در شرایط مختلف، متفاوت خواهد بود، این گوناگونی باید در آثار مختلف یک هنرمند، مشخص باشد تا کودک از آن لذت ببرد و آنها را به یاد بسپارد.

در انتهای مقاله، نویسنده اظهار نظر می‌کند که هر نوع مفهوم و پیام حتی مباحث عالی هنری را می‌توان با زیرکی و هوشیاری و به کمک الهامات و تجارب حسنی و کودکان نویسنده و تصویرگر، به کتاب و سپس به مخاطبین منتقل کرد.

۶۸. پویش، شماره ۲، بهار و تابستان ۷۴.

«چند پرسش اساسی پیرامون کتابهای خردسالان و کودکان»

مقاله

در مقدمه این مقاله، نویسنده با اشاره به اهمیت زبان و وظیفه ارتباط دهی آن، معتقد است که کودک و نوجوان ایرانی، به مطالعه غیر درسی در اوقات